

Distribution: ÅMHM webbplats,
socialförvaltningar på Åland, Ålands
landskapsregering: socialvårdsbyrån
minister Annette Holmberg-Jansson

Tillsyn över behandlingstider av utkomststöd år 2020

Enligt 2 § 8 punkten i landskapslagen (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (FFS 1997/1412), ska ÅMHM en gång per kalenderår begära de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen av att de tidsfrister iakttas som föreskrivs i 14b, 14 c och 14 e §§ i lagen om utkomststöd.

Enligt 14 b § i lagen om utkomststöd ska i brådskande fall beslutet om utkomststöd fattas på basis av de tillgängliga uppgifterna samma eller senast följande vardag efter det att ansökan inkommit.

Enligt 14 c § 1 mom. i lagen om utkomststöd ska beslutet om utkomststöd i andra än brådskande fall fattas utan dröjsmål, dock senast den sjunde vardagen efter det att ansökan inkommit.

Enligt lagen 14 c § 3 mom. i lagen om utkomststöd ska klienten, om ansökan är bristfällig, senast den sjunde vardagen efter det att ansökan inkommit ges eller sändas en specificerad uppmaning att komplettera ansökan.

Enligt 14 e § i lagen om utkomststöd ska en utkomststöds klient ges tillfälle till ett personligt samtal med en socialarbetare eller socionom i kommunen senast den sjunde vardagen efter det att klienten har begärt detta.

ÅMHM har under åren 2017 och 2018 granskat behandlingstiderna för utkomststöd som gäller april månad respektive år. År 2019 har ÅMHM granskat behandlingstiderna för utkomststöd som gäller oktober månad. Detta i syfte att få en större ”spridning” mellan årets månader och för att kunna göra eventuella jämförelser mellan ÅMHM:s tidigare mätningar. Även år 2020 gäller uppföljningen utkomststöd som gäller oktober månad.

Uppföljningstiderna och enkätfrågorna bygger på motsvarande uppföljning som Institutet för hälsa och välfärd (THL) utför på riksnivå.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Mikael Granholm
Social- och hälsovårdsinspektör

Resultatdel

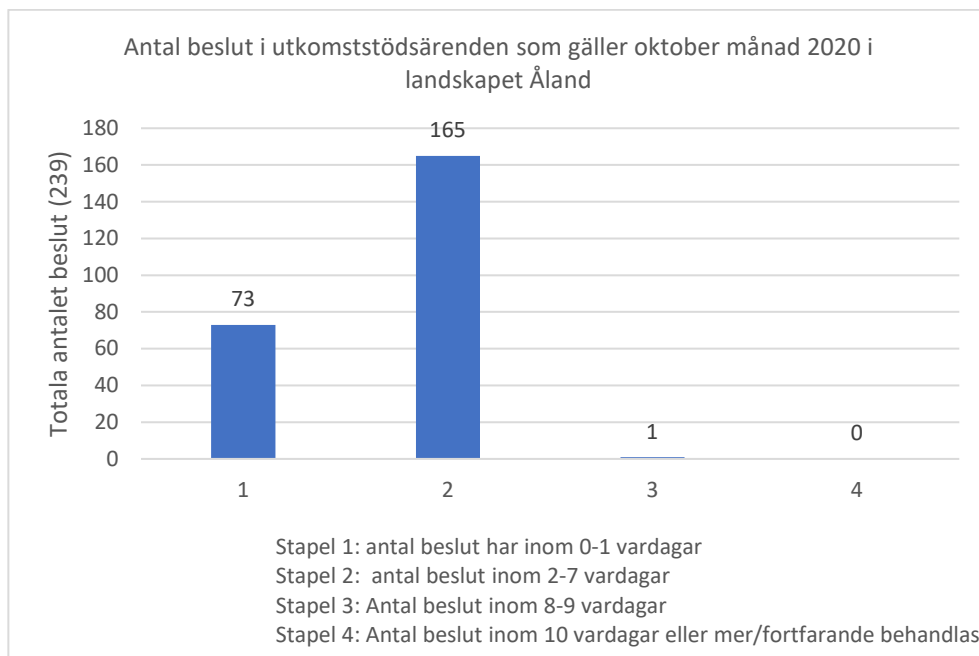
Ansökningsvolym

Totalt har inrapporterats 239 antal ansökningar om utkomststöd för hela Ålands del som gäller oktober månad 2020. Den procentuella andelen för enskilda socialförvaltningar beskrivs i nedanstående tabell (första kolumnen). Sammanlagt 10 ansökningar av dessa 239 har behandlats som brådskande utkomststödsärenden (andra kolumnen). Lumparland, Kökar och Sottunga har rapporterat att inga ansökningar om utkomststöd för oktober månad har förekommit.

ÅMHM konstaterar som jämförelse att det totala antalet ansökningar om utkomststöd/antalet som behandlades som brådskande av dessa i ÅMHM:s tidigare motsvarande tillsyn över behandlingstider av utkomststöd, år 2019 uppgick till 269/8, år 2018 uppgick till 294/11 och år 2017 uppgick till 239/6.

Socialförvaltning	Andel ansökningar i enskilda socialförvaltningar i förhållande till hela Åland	Andel brådskande ansökningar i enskilda socialförvaltningar i förhållande till alla ansökningar för ifrågavarande socialförvaltning
Hammarland	7,9 %	5 %
Lumparland	0,0 %	0 %
Saltvik	6,3 %	0 %
Föglö	1,3 %	100 %
Lemland	5,0 %	17 %
Jomala	3,3 %	13 %
Brändö	0,8 %	0 %
Sund	3,3 %	0 %
Vårdö	0,4 %	0 %
Eckerö	2,9 %	0 %
Finström	6,7 %	0 %
Geta	1,7 %	0 %
Kumlinge	0,4 %	0 %
Kökar	0,0 %	0 %
Sottunga	0,0 %	0 %
Mariehamn	59,8 %	2 %
Totalt (hela Åland)	100%	

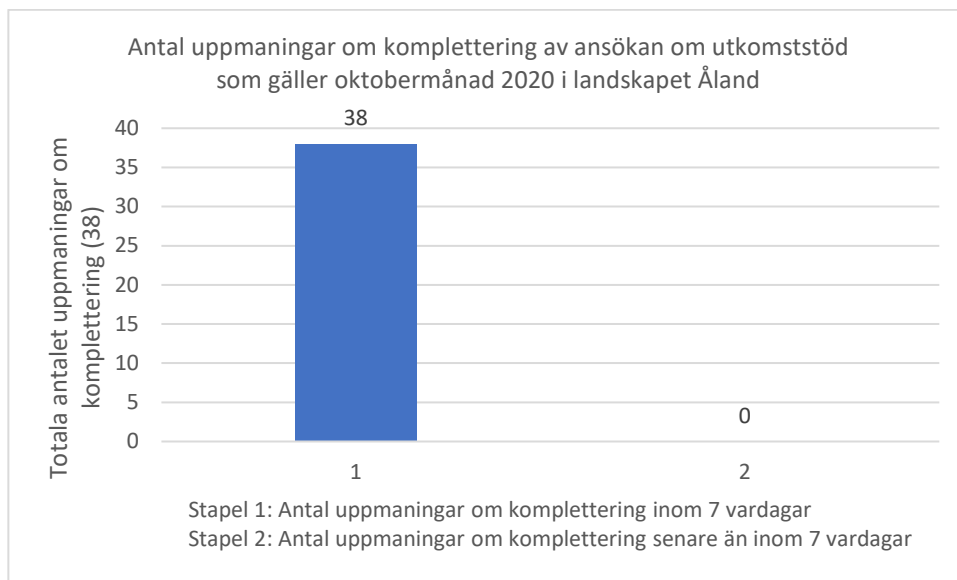
Behandlingstider

I nedanstående tabell presenteras på kommunnivå den procentuella andelen beslut i utkomststödsärenden inom ovanangivna tidsramar (stapel 1 - 4) under granskningsperioden i förhållande till totala antalet beslut för hela Åland (329):

Kommun	Andel beslut inom 0 - 1 vardagar	Andel beslut inom 2 - 7 vardagar	Andel beslut inom 8 - 9 vardagar	Andel beslut inom 10 vardagar eller mer eller som fortfarande behandlas
Hammarland	4,2 %	3,8 %	0,0 %	0,0 %
Lumparland	0,0 %	0,0%	0,0 %	0,0 %
Saltvik	1,7 %	4,6 %	0,0 %	0,0 %
Föglö	0,4 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %
Lemland	2,9 %	2,1 %	0,0 %	0,0 %
Jomala	2,9 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %
Brändö	0,0 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %
Sund	1,7 %	1,7 %	0,0 %	0,0 %
Vårdö	0,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Eckerö	2,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Finström	6,3 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %
Geta	1,3 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %
Kumlinge	0,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Kökar	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Sottunga	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Mariehamn	5,4 %	54,0 %	0,4 %	0,0 %
Totalt (100%)	30,5 %	69,0 %	0,4 %	0,0 %

Uppmaningar om komplettering

I nedanstående tabell presenteras på kommunnivå den procentuella andelen begäran om tilläggsutredningar inom 7 vardagar under granskningsperioden i förhållande till totala antalet begäran för hela Åland (38):

Kommun	Andel uppmaningar om komplettering inom 7 vardagar	Andel uppmaningar om komplettering senare än inom 7 vardagar
Hammarland	0,0 %	0,0 %
Lumparland	0,0 %	0,0 %
Saltvik	2,6 %	0,0 %
Föglö	0,0 %	0,0 %
Lemland	5,3 %	0,0 %
Jomala	0,0 %	0,0 %
Brändö	0,0 %	0,0 %
Sund	2,6 %	0,0 %
Vårdö	0,0 %	0,0 %
Eckerö	0,0 %	0,0 %
Finström	2,6 %	0,0 %
Geta	0,0 %	0,0 %
Kumlige	0,0 %	0,0 %
Kökar	0,0 %	0,0 %
Sottunga	0,0 %	0,0 %
Mariehamn	86,8 %	0,0 %
Totalt	100,0 %	0,0 %

Personligt samtal inom 7 vardagar

I nedanstående tabell presenteras antal/andel utfall av svaren på kommunnivå under granskningsperioden:

Alltid	Ofta	Ibland	Aldrig
16	0	0	0

Enkätanalys

Den totala mängden utkomststödsärenden är på en förhållandevis konstant nivå under jämförelseperioden 2017 - 2020 och det förefaller heller inte finnas märkbara skillnader mellan april och oktober månad. Andelen brådskande ansökningar om utkomststöd i förhållande till alla ansökningar om utkomststöd är likaså förhållandevis konstant.

ÅMHHM konstaterar att 30,5% (73 av 239) av alla beslut om utkomststödsärenden har fattats inom 0 - 1 vardagar, vilket är det lagstadgade kravet för brådskande behandling av ansökningar om utkomststöd. ÅMHHM konstaterar dock att socialförvaltningarna själva endast har uppgett att 4,2% av utkomststödsärendena har definierats som brådskande (10 av 239). ÅMHHM tolkar detta som att socialförvaltningarna har strävat till att fatta beslut om utkomststöd så fort som möjligt även om de inte förefaller ha uppfattat att det handlar om brådskande fall. ÅMHHM uppfattar detta förfarande som positivt ur utkomststödsklienternas synvinkel.

ÅMHHM konstaterar att socialförvaltningarna överlag under granskningsperioden har uppfyllt de lagstadgade behandlingsrelaterade tidsfristerna i utkomststödsärenden. ÅMHHM konstaterar att Mariehamns stad dock inte i samtliga fall har förmått efterleva det lagstadgade kravet på att beslut i utkomststödsärenden i andra än i brådskande fall ska fattas senast inom sju vardagar från det att ansökan inkommit.

Konsekvenser

ÅMHHM uppmärksamgör med stöd av 57 § 2 mom. i socialvårdslagen¹ genom separat beslut socialförvaltningen i Mariehamns stad på att iaktta de behandlingsrelaterade tidsfristerna för behandling av utkomststöd enligt 14 c § 1 mom. i lagen om utkomststöd.

¹ Socialvårdslag (710/1982) är tillämplig på Åland genom LL (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård.